

Acquaviva, Claudio

R. P. Claudii Aquavivae Societatis Iesu Praepositi Generalis Instructio
Pro Superioribus ad augendum, conservandumque spiritum in Societate

Romae 1606

Jes. 65

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10567521-9

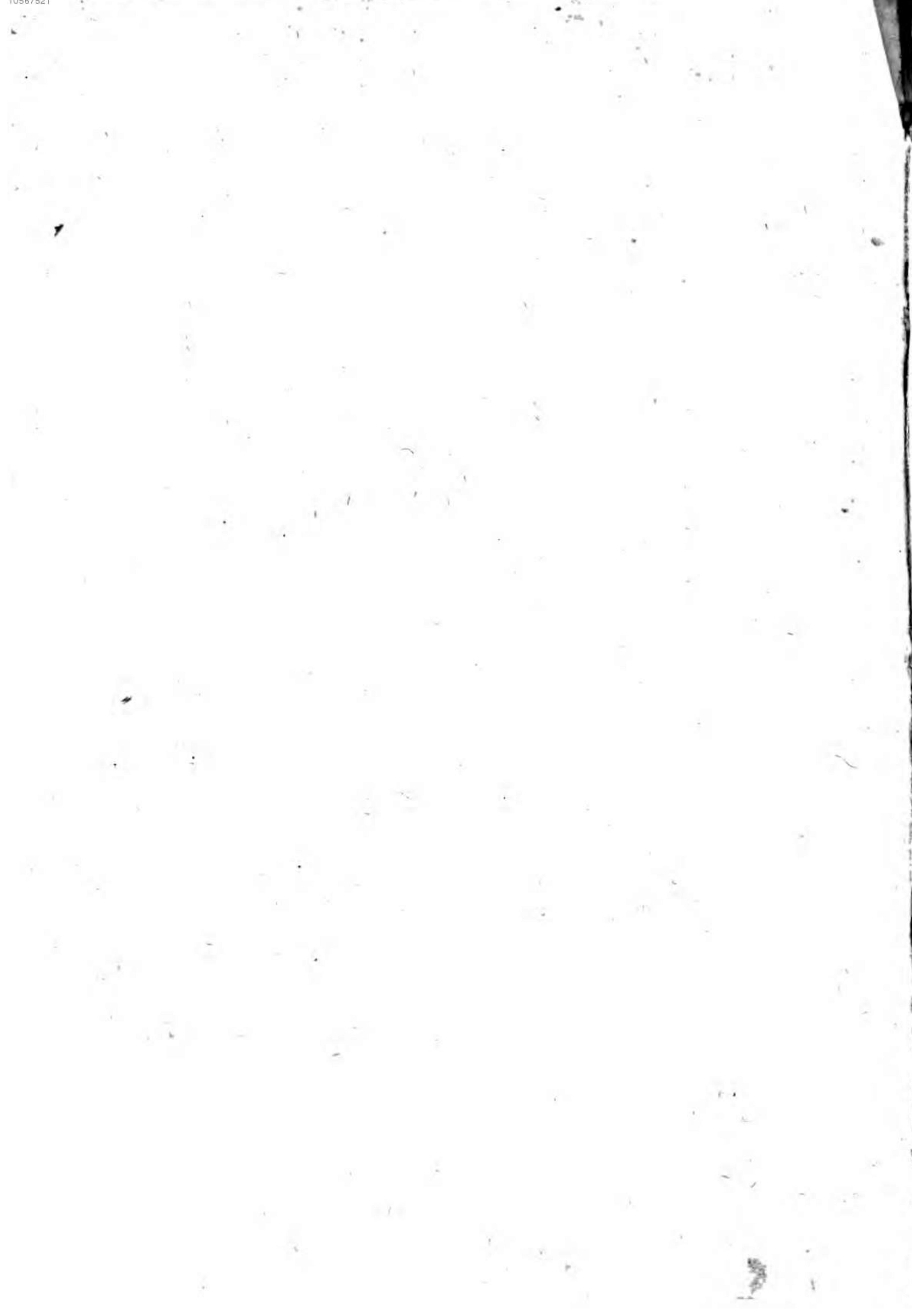

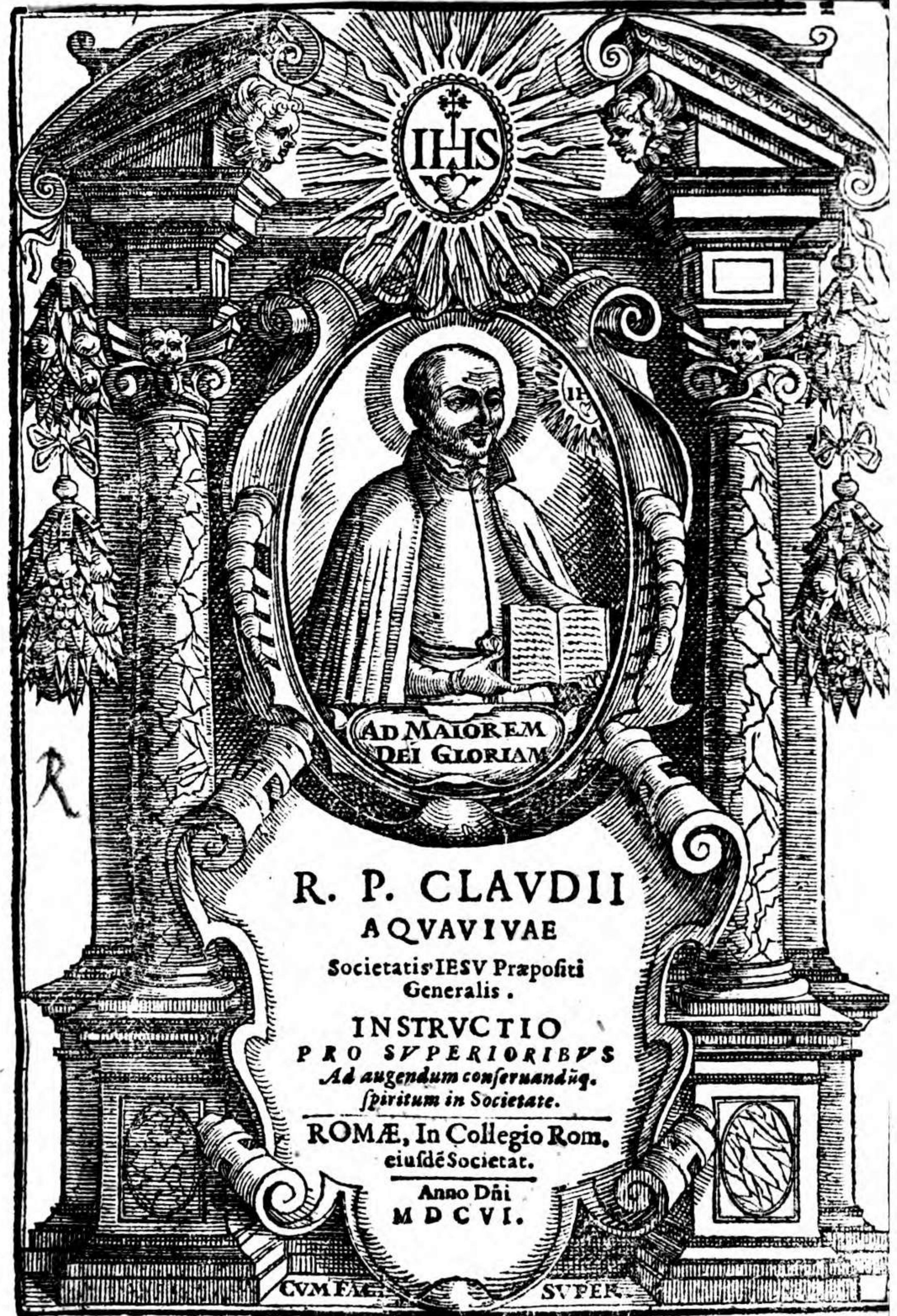
<36608212930014

1

<36608212930014

Bayer. Staatsbibliothek

R. P. CLAVDII
AQVAVIVAE

Societatis IESV Præpositi
Generalis.

INSTRVCTIO
PRO SVPERIORIBVS
*Ad augendum conservandumq.
spiritum in Societate.*

ROMÆ, In Collegio Rom.
ciusdē Societat.

Anno Dñi
M D C V I.

CVM FA

SUPER

Bayerische
Staatsbibliothek
München

A D
S V P E R I O R E S
S O C I E T A T I S.

N N I sunt propè septem, cùm missa sunt ad Provincias sex capita, quibus præcipua quædā monita, quasi fontes spiritualis nostræ administrationis continebantur; ad conseruandum, augendumq. spiritum in Societate, a R.P.N. Generali excogitata, & cum Patribus Assistentibus communicata: quæ posthac Superiores lectitarent studiosè, & ad faciliorem commodioremq. gubernandi rationem præ manibus haberent. Quin etiam anno ante ea de re serio moniti Provinciales, qui omnino efficerent, ut in suis Provincijs eorum copia Superioribus suppeditaret, essetq. exemplar penes vnumquemque. Verum cùm experientia comperatum sit, hæc a multis ignorari, ne dum a singulis legi atque versari, eorumq. inopia in Provincijs plerunque laborari, quæ in exscribendo labore, quæ sensu quodam, quo, nescio quo nam patto, ijs peruvoluendis, legendisq; magis oblectamur, ac ducimur, quæ a typis lucem aspiciunt, quam quæ in membranis scripta delite-

A 2 scunt;

scunt; ob id & re Societatis fore, ac propè neces-
sarium visum est, si ea typis excusa ederentur;
spe facta, illud omnino commodi ex hac editione
futurum; vt si suppeditante copia peruolutari hæc
incipiant, ac Superiorum manibus teri, is, quem
tantoperè expetimus, & ad quem tot conditæ le-
ges, & hæc ipsa capita diriguntur, fructus in diæ
capiatur vberior (hoc est ea quæ iubentur exequi
non remissè) & tanius ac tam vtilis labor non
omnino irritus reddatur. Quod equidem vt &
futurum planè confido, si ea diligenter, vt par est
Superiores meditando commentandoq. perlege-
rint; sic pro certo habeo facturos alacriter, cùm
P. Nostri vigilantiam propè singularem experti,
qui totus est in elaborando perficiendoq. spiritu
in Societate, intelliget ex huius aure libelli com-
mentatione non parum emolumenti in subditos
redundaturum. Romæ Kalendis Ianuarijs. 1604.

Mandato R.P.N. Generalis.

Bernardus de Angelis
Secretarius.

DE

DE INSTRVENDIS,
formandisq. Superioribus.

C A P. I.

Vandoquidem post varias ordi- Cur post
nationes , post crebras Supe- multas &
riorum ad officij sui curam ex- varias or-
citationes, post visitationes de- dinationes
nique , tum solemnies Prouin- editas op-
cialium, tum extra ordinem institutas Visita- tatus fru-
torum , nondum tamen is fructus , nec spiri- Etus haud
tus incrementum aut feroor elucet , quem extiterit.
omnes optamus , & quem ego vt omnibus
modis procurem priuato ac præcipuo mune-
ris mei vinculo admoneor ; in hanc cum PP.
Assistentibus meis deliberationem veni, vt ab
Urbe per aliquot hebdomadas secedentes ,
animum intento studio ad contemplandas
detrimentorum nostrorum radices & reme-
dia referremus. Re autem multis precibus &
sacrificijs Deo Domino diligenter commen-
data, manifestò deprehendimus, reliquos om Radix exe-
nes defectus ab uno executionis defectu tan- cutionis
quam ex fonte manare : quia si ordinationes defectus .
diuersis temporibus editæ, immo solæ Regu-
læ ipsæ si obseruarentur , vix admodum es-
set , quod in studio perfectionis , religiosaque
disciplina desideraretur . Et quoniam hæc ip-

2 *De spiritu in Soc. augendo.*

sa executio maxima ex parte pendet a Superioribus, propterea primum ac peculiare institutionis maxime ab optimis superioribus Frustra siquidem libri Regulis, Ordinationibus ac Visitationibus impletur, si defint animata instrumenta, quæ spiritum subministrant, & viuidam illarum praxim exerceant. In hunc ergo fine in operæ pretium ante omnia visum est de hoc capite pauca, quæ sequuntur, statuere, ut in posterum obseruentur. Prouincialis, dum Prouinciæ suæ loca visitat, in singulis Deinibus & Collegijs, cum Superiori ac Ministro consultores etiam, eosque, qui alias gubernarunt, conuocet: coramq. cū illis Rectorum & aliorum Subordinatorum Regulas; Ordinationes item, instructionesq. typis excusas legat. Vbi præter communem earum intelligentiam, declarationem, propria etiam cuiusque praxis, & quibus in ea modis errari possit, sedulo pertraetetur; ita ut practicæ quædam fiant conferentiæ de via & modo recte gubernandi. Legant præterea sed singuli priuatim, S. Bonauenturæ libellum de sex alis; tum deinde in medium adferant, si quid forte inter legendum incidit, quod proponant: Neque abs re forsan fuerit, si semel in eo congressu recitetur etiam epistola nostra ad Superiores. Denique per magni futurum est adiumenti, si ad rem nostram &

Quid cuique priuatim legendum.

& institutum adaptemus , quod S. Basil. in Reg. fus. disput. c. 54. suadet , vt celebrentur de ijs rebus conferentiæ , in quibus labi procliue est ; & quam quisque rationem in quo runderam morbis , quorum difficilior ad tractandum natura & mores erat , vt illis mederetur , secutus sit . quid denique in hoc , illoue casu fieri oporteret , prolatis in medium varijs interrogatiunculis , & peculiaribus circumstan tijs . Quam ad rem conferent , iuuabuntque , vt spero , aliquot industriae , quas ad spiritua lium infirmatum curationem appositas , vt eorum , qui gubernare incipiunt , instructioni , aliorum etiam memoriarum seruant , propediem missuros nos confidimus ; cum adeo discrepans a corporum medicina , tantoq. quam illa difficilior sit hæc curatio , propter causas , quas Gregorius Nazianzenus Apologetico suo complexus est , & Gregorius alter Papa præclare item explicat pluribus in locis . At Superiori priuatim postea indicabit Prouincialis , si quid fortasse in hoc , illoue curando peccarit , & quomodo in posterum se gerere debeat , ne aberret .

Quod ipsum cum ad Domus cuiuspiam visitationem accesserit cum eius Superiore & Consultoribus præstabit , alijsq. de quibus dictum est . De singulis autem , re perfecta , suis ad nos litteris prescribet ; quos nimirum conuocat , & in hunc modum instituerit :

Conferen-
tiæ haben-
dæ.

Proderunt
industriae
iam editæ.

De quibus
circa has
conferen-
tias Gene-
ralis mon-
dus .

4   *De spiritu in Soc. augendo.*

quemadmodum successerint conferentiæ , quantum iudicij vnusquisque , & quantum in se spiritus ostendat , scribentq. de ijsdem etiam rebus singuli , tum ipsius Prouincialis , tum vniuersitatisque Collegij Consultores .

Superiorū   Nunc vero , vt ad ipsum Superiorum officium veniamus , ostendamusq. quibus in rebus errare , ac muneri suo deesse possint: doceri debent , errores , defectusq. ex eo nasci , quod subditorum suorum morbos vel ignorant , vel negligant , vel foueant interdum ipsi , vel etiam augeant , vel eos denique exasperent , & grauius exulcerent . Ad hæc enim capita quinque omnes huius spiritualis medicinæ defectus reuocari videntur .

**Ignorant
subditorū
morbos .**   I Et ignorant quidem , vel quod ad actus ipsos extrinsecos , eo quod fidos , vigilantesq. syndicos non adhibent , non percontantur a quibus , & quando sciscitandum est . Ministerium nec habent idoneum , nec fingere ipsi aut formare norunt . Filiorum denique suorum ægritudines paterno affectu ac solicitude non obseruant . Intrinsecus autem , quia aut conscientiæ rationem , quo par est modo , non exigunt ; aut subditi ipsi minus eis confidentes , aperire se penitus non audent : ita fit vt interdum , durior quædam agendi ratio , & parum affabilis homines alienet ; interdum opinio , quam de Superioribus suis quasi

quasi fuso & artificio utantur, animo conceperunt, quo quidem certior nulla pestis esse potest, cum accidere nihil possit, quod animos ab amore ac fiducia sic auocet; nihil, quod subditorū mentes magis excitet, acutaque vt fucum & ipsi quærant, & res suas teatas atque occultas esse velint. Vnde sublata mox integra ac syncera sui ipsius erga Superiorē manifestatione, quam Regulæ nostræ & Sancti Patres tantopere inculcant, occluditur sine vlla spe remedij via omnis & ratio totius auxilij spiritualis.

2 Negligunt atque in deteriora labi sinūt Negligūt multis modis: seu quia paterne ac syncere non monent; seu quia laqueos & pericula nō indicant, quæ subditi in suis illis defectibus non vident; defectuumq. ipsorum radices ac fontes non patefaciunt. Idipsum præterea faciunt cum vel pœnitentias non imponunt, culpasq. & errata non corrigunt, quod quidem pertinet ad disciplinam: vel damna non prospiciunt, nec illis occurrunt, vel occasio- nes amputando, vel habenas reuocādo, quod spectat ad custodiam. Hæc siquidem duplex illa est cura, quam subditis præstari a Superioribus debere Sanctus Bernardus af- firmat.

3 Fouent, aluntq. dissimulando, & con- Fouēt diss niuendo, quasi non videant; relaxando, ac mulando. liberius interpretando, dispensando sine causa

6. *De spiritu in Soc. augendo.*

causa legitima, vbi nec maius bonum cernitur, nec maior Religionis, subditue utilitas, quinimmo vbi & bonum minus est, & maius Religionis, subditiq. ipsius detrimentum. quæ quidein laxitas & licentia plurimū haud dubie damni affert, longeq. ab illa summa cura & solicitudine distat, qua filij Dei ad perfectionis statum ab eo vocati, educari trāser. de vita Etariq. debent. Ex quo & illa S. Ephrām spirit. n. 36 præclara sententia omni certè memoria dignissima. Eum inquit, qui cæteris præest, peritissimum esse conuenit, & ad consulen- dum saluti subditorum vigilantissimum, vt que singulorum obseruet incessum, motum, gestum ac habitum, adhibita etiam debita earum rerum correctione, quæ minus conueniunt, vt ad optimum ea statum, formamque reducantur. Magistri enim non solum elementorum figuras discipulis ostendunt, sed & minima quæque puncta, distinctio- nesq. proponunt. Sic igitur oportet Præla- tum nihil quantumuis minimum, quod ad salutem pertineat, omittere, quin id fratribus proponat. Huc usque illius verba.

Augent pla 4 Augent porro humano quodam metu, **cēdistudio** dum placendi studio errata, vel leuiter tra-ctant, vel penitus etiam tegunt & dissimulāt. Idemq. accidit, cum remedia opportuno tē- pore non admouent, quæ postea scilicet, cum morbus inualuit, alieno tempore & parum con-

considerate adhibere student; quando & lenia, quæ iuuare suo tempore potuissent, inutilia iam facta sunt, & acriora sine graui incommodo applicari nequeunt.

5. Exasperant atque exacerbant, cum in **Exasperat** ipsa corre*ctione* stomachum potius quendā, **acrioricor** animique perturbationem, quam syncerum **rectione**. charitatis affectum, commiserationemq. præse ferunt: cum acrioribus verbis rem **exaggerant**; ijsq. nonnunquam etiam mordacibus, & contumeliosis: cum acerbiora denique medicamenta ingerunt, quam aut morbi vis requirat, aut ægri conditio & natura patiatur. **Quo ex fonte mala plurima dimanant.** Ideoque S. Gregor. ad Vrbicum Abbatem scribens, ex intemperato & incondito eius agendi modo, dissolutam Monasterij regulam fuisse dicit. **Quod ex nulla inquit alia re euenire valuit**, nisi quia tua dilectio in regimine suo inordinata est; nec cum grauitate aliquid valet disponere, sed modo studet peccantibus leniter blandiri, modo inordinate & extra modum nimium irasci.

De spiritu in Soc. angendo.

RADICES HORVM MALORVM
in Superioribus hæ videntur esse.

Ignoratia
Superioris
& obliuio
muneris
sui.

Gnorantia , seu obliuio muneris & partium, quas ab eis exigit officium; quia minime cogitant se medicos, pastores, & patres esse : quod non debeat nec vero possint relaxare aut dispensare dissipando, sed in ijs tantummodo, in quibus constat talem illius , qui regulas & ordinationes condidit, mentem fuisse. Quodq. in omnibus rebus primas tenere oporteat non arbitrium, sensumq. gubernantis, sed exploratum ac certum iudicium , ad maiorem Dei gloriae fore, id fieri de quo agitur, quam omitti. non recordantur quod S. Basilius docet , Infirmorum onera & infirmitates portare, ita demum intelligi , cum in ijs curandis omnis fuerit adhibita diligentia . Non recogitant se patres esse, & patres non corporum , sed animalium ; qui que illius locum teneant, qui pater spirituum , vt Apostolus loquitur , ad id semper nos dirigit, quod utile est ad recipientem sanctificationem eius . Vnde cauendum ipsis est diligenter , ne gubernationem suam politico sensu , & ingenio dirigant, neue humanis respectibus priuata potius commoda finesque, quam diuinam gloriam, & subditorum

rum perfectionem (quantumuis ipsi excusare se apud se, & malū hoc tegere studeant) spectantibus finant se duci . Obliviscuntur denique se non vnius cuiuspiam aut duorum Superiorum esse , sed omnium , qui ipsorum curæ , fidei q. commissi sunt . Quo fit ut in ijs cernantur interdum priuatæ in aliquos amicitiæ ac necessitudines , quæ offensionem in alijs subditis , & dissidentiam , æmulationem que pariant ; tum suspiciones etiam non prorsus vanas , nec inanes , ne affectu aliquo infuscatae , minusq. sincerae sint informationes , quæ ad mediatos Superiorum transmittuntur .

2. Negligentia , seu exigua cura rerum interiorum ; quia Superior , si curam spiritus , rationis interni deuotionis , & intimæ cum Deo coniunctionis , studiosè diligenterq. complectetur : retum proculdubio erga se , aliosq. in omnibus ordinem teneret . Ideo enim hoc studium Constitutions nostræ , tanquam primarium ac potissimum in Superioribus requirunt . Et S. Bonaventura hanc veluti sextam , postremamq. alam faciens , merito dixit , sine ea reliquas perfici non posse ; cum per illam zelus iustitiae accendatur , pietas compassionis erga fratres infundatur , patientia roboretur , exemplum bonum conditatur , discretio denique clarificetur . Quam ob rem necesse in primis videtur , vt & nos omnes

p. 4. ca. 10.
§. 5. & p. 9.
ca. 2. §. 1.

10 *De spiritu in Soc. augendo.*

nes in Superioribus diligendis in hoc Dei donum oculos intendamus, & qui ad id munus vocantur, donum hoc a Deo enixe petant, omniq. studio prolequantur. Sed quam necessaria sit ijs, qui prælunt, hæc conditio, præclara extant & luculenta S. Basilij, & S. Chrysostomi, utriusque Gregorij, & S. Bernardi, omniumq. ut icel dicam, Sanctorum testimonia.

**Horæ con-
sideratio-
nis perfun-
atoria obi-
tio.**

3 Omittere, aut perfuntorie & sine attentione obire præscriptam horam considerationis. Nec enim dubium esse potest, quin Superior posita obligationis suæ notitia, & bona ac recta cuiusque voluntate, communisque Societatis boni, & subditorum auxilij desiderio, si vacuo atque attento animo ea considerare incipiat, quæ in ea ordinatione breuiter indicantur; excitari se necessario sentiat, impellique ad executionem. Veremurque non parum, ne ex huius capitulis defectu complures alii suboriantur, qui per Collegia in dies conspicuntur, & post multa monita, Visitations, ac litteras Provincialium, eodem tamen in statu sine remedio semper hærent. Propterea eodem ipso, quo tum temporis vni sumus, ac maiore etiam studio & contentione ordinationis illius curam, observationemq. commendamus.

**In reb' ex-
ternis oc-
cupatio.**

4 Est & alia malorum radix longe pernicio-

ciosissima, eoq. periculosior, quo minus vulgo noxia centieri solet, rerum scilicet exteriarum occupatio, in quam Superiores ferri ut plurimum, ac variis nominibus supra modum effundi solent. Sunt enim qui naturæ quadam propensione ad distractiones proni, non solum oblatas occasionses cupidè arripiunt, ut operam suam impendant, sed eas, ipsimet vltro quærunt, & naçci quodammodo, ac succrescere faciunt. Alij ob rei familiaris inopiam, sic illis se totos tradunt, ut summa, & præcipua subditorum cura in hoc uno sita esse videatur. Alij per speciem proximos lucifaciendi, multis se se visitationibus implicant, iisque non modo non necessariis, sed parum etiam vtilibus; atque in his ita versantur, ut à seculari in moribus parum abscedant; adeo ut si rationes subducere velint, reperiant vespere, cum serò dominum redeunt, se per exiguo fructu horas complures, non leui damno suorum commodis, & consolationi, disciplinæque domesticæ vtilitati subtractas consumpsisse. Alij pia magis specie proximos per consueta ministeria iuuādi, erga deuotulas aliquot operam suam ponentes, plus inde occupationis referunt, quam fructus; vt necessarium plane sit remedium huic malo efficax adhiberi, cum inordinatæ huiusmodi occupationes non solum tempus erjpiant, sed mentem quoque obscu-

obscurent, & cor ipsum indurent: quod fit,
vt tacito sensu post aliquod temporis spatiū
homo nec opinans iminutetur, longeque
aliter affectum se deprehendat, quam iuspi-
cabatur. Hinc illa S. Gregorij homilia 17,
memorabilis & assiduo expendenda senten-
tia: Curis, inquit, secularibus intenti, tanto
insensibiores intus efficimur, quanto ad ea,
quæ foris sunt, studiosiores videmur. Vsu
quippe curæ terrenæ à cœlesti desiderio ob-
durecit animus, & dum ipso suo vsu durus
efficitur per actionem seculi, ad ea emolliri
non valet, quæ pertinent ad charitatem Dei.
Vnde bene sancta Ecclesia de membris suis
infirmantibus dicit. Posuerunt me custo-
dem in vineis, & vineam meam non custo-
diui. Vineæ quippe nostræ actiones sunt,
quas vsu quotidiani laboris excolimus: sed cu-
stodes in vineis positi, nostram vineam mi-
nimè custodimus, quia dum extraneis actio-
nibus implicamur, ministerium actionis no-
stræ negligimus. Neque vero hæc eò dicun-
tur, quod Superior aut necessitatì rerum
temporalium prospicere nō debeat, aut illi a
ministerijs penitus abstinentium sit: sed quo
& illa ordine, modo, auxiliisque consentaneis
procuret (qua de re apposite S. Bonaventura
in ala quinque discretionis in tertio gem-
marum ordine) & hæc ita tractet, vt tan-
tum exillis sibi sumens, quantum ea, quæ
officij

officij propria sunt, minimè impedit; quidquid in eis temporis ponere potest, id in utilioribus rebus ponat, quæ subditis simul exemplo sint tum humilitatis, tum zeli animarum. quod scilicet tum usu venit cum vilioribus, & egentioribus personis operam nauat, ubi constet maiorem inesse laborem, & plus meriti, quam honorificæ, vel ipeciosæ occupationis.

5 Quinta est, artem nescire, modumque curandi spiritales infirmitates: quia cum præpostore initur curatio, sperari salus vix potest. Et quoniam ex hoc fonte plurima incomoda nasci solent, ob eam rem statuta sunt, quæ de hoc capite supra diximus, quæ quidem Provincialibus vnicè commendamus.

6 Sexta est impatientia in perferendis laboribus diuturnæ curationis: quia tametsi malum sæpe cognoscant, & medicinam ei facere incipient; attamen quia curatio hæc non vnius, aut alterius est hebdomadis, sed tempus longiusculum requirit, & infirmus reluetatur, paritque fastidium, defessi tandem fractique succumbunt. Ex quo sequitur, vt aut malum leuiter tantum obducant, contentique sint externa quadam specie, sine effectu veræ, ac solidæ sanitatis; aut tædio certe vieti, cum

Ignoratio
spirituali-
ter medea-
di.

Impatiens-
tia in per-
ferendo.

14 *De spiritu in Soc. augendo.*

Prouinciali importunius agant, ut subditus ille àlio amandetur. quod quidem longè mali plus habet, quam prima forsitan fronte videatur. Translato etenim huc, illucque infirmo, cùm eius curam ex animo nullus amplectatur, mutenturque in dies & medicus, & ratio curationis, sit vt zger ipse propemodum desperet, & ab omnibus Superioribus auerlus, in maximas angustias miser redigatur; eo quod abiesto iam pristino erga Societatem affectu, ad eum modum viuere nequit; & Religionem vicissim adeo grauem omnibus illum, vt Superior eum nullus habere velit, ac prope insanabilem reputante, quò res tandem emersura sit, facile est iudicare. Quapropter necesse est, vt magna cum caritate, & longanimitate illius quisque infirmi curam gerat, quem Dominus eius fidei commisit; statuatque se in eo rem diuinæ ipsius Maiestati gratissimam facere (à qua proinde sperare, ac suis, & aliorum precibus in hac curationis sollicitudine implorare opem debet, mercedemque amplissimam expectare) nisi forte huiusmodi aliquando circunstantiæ concurrant, vel ex parte Superioris immediati, vel ex loci, occupationisve, aut ipsius etiam infirmi conditione, vt discreta caritas Prouinciali suadeat, illum

com-

commodius & fructuosius alio potius in loco
curandum esse.

7 Septima & postrema, quod non det ope- Defectus
ram Superior, vt ipse alijs omnium virtutum boni exem
exemplo præluceat, singularitatem declinan- pli.
do, & modum omnem procedendi, qui su-
spicionem præbere possit, ipsum imperio &
gubernatione delectari ; specimen dando hu-
militatis, religiosæ paupertatis, caritatis, stu-
dij, amorisq. laborum, & quod ad rem ma-
xime facit, obedientiæ erga suos Superiores,
non voluntatis solum, verum etiam iudicij,
optando ab eis dirigi, monitaq. illorum ac re-
prehensiones humiliter, & cum ædificatio-
ne, quando vsu venit, suscipiendo ; nec con-
tra ægre ferendo, curiosiusue, quis detulerit,
obseruarit, scripserit, inquirendo. Et quia
quod de exemplo dictum est, summi prorsus
est momenti, multa vtique hoc loco dicenda
forent: sed nobis satis fuerit. S. Gregorij ver-
bis 24. Moral. cap. 2. concludere. Necesse est,,
vt is, qui præest, quæ exempla subditis præ-,,
beat, solerter attendat, & tantis se sciat viue-,,
re, quantis præest. Subditque. Non debet,,
hominum ducatum suscipere, qui nescit ho-,,
mines viuendo præire : ne qui ad hoc eligi-,,
tur, vt aliorum culpas corrigat; quod rese-,,
care debeat, ipse committat. Hinc inde er-,,
go se qui præsunt circumspiciant, vt sibi &,

16 *De spiritu in Soc. augendo.*

„ subditis viuant, vt bonum quod faciunt,
„ & intra sinum mentis abscondant, & ta-
„ men ex eo ad profectum sequen-
„ tium, exempla rectae ope-
„ rationis imper-
„ tiant.

••

CIR-

CIRCA EXECUTIONEM.

C A P. I I.

T^h quoniam omnis ut dictum ^{In execu-}
 est, conatus, non in nouis or-^{tionem in-}
 dinationibus contendis, sed cumbédū.
 in earum quas habemus, exe-
 cutione adhibendus est: ne-
 cessē omnino fuerit in hanc præ omnibus se-
 rio ac diligenter incumbi. Prorsus enim do-
 cet experientia, & incommoda quæ inde na-
 scuntur, liquido demonstrant, plus in hoc
 genere desiderari, quam aut bona tot Dei
 famulorum voluntas, aut prompta & sim-
 plex obedientia polliceri debere videantur.
 Id porro ex trium capitum aliquo nasci solet.
 Primum quod ignorantur interdum a Recto Executiōis
 ribus nonnullæ ordinationes, aut earum cer-^{defectus}
 te minime recordentur. Qui enim eas nesciūt,
 aut memoria non retinent, nec in promptu
 habent, quod præscriptum est; eos certum
 est, ordinatum praxim exigere non posse.
 Satis autem constat, aliquos Superiores &
 Consultores suam nonnunquam ignorationē
 prodere, cum audiunt admonenturq. extare
 de hac aut illa re talem & talem ordinatio-
 nem.
 2 Alterum est, nimia quædam facilitas ^{Nimia faci-}
 & indulgentia. ^{litas & in-}

18 *De spiritu in Soc. augendo.*

& indulgentia, quando, vt ante dictum est, parui interesse putant, atque in manu sua esse arbitrantur, vt dispensent, & habenas laxent prout volunt; non aliter quam si quidquid conscientia Rectore sit, idem continuo rete ac religiose fieri credendum sit. qua nimis opinione nulla Religioni perniciosior esse potest, quia non Regulas tantum, tot lachrymis & precibus a B.P.N. Ignatio exaratas, sed ordinationes etiam ac decreta, tot item consultationibus, precibusq. expressa, persuadere sibi deberent maioris esse momenti, grauioribusq. malis declinandis condita fuisse, quam vt ab uno quoque Rectore concipi & comprehendendi statim possit. Quod si nondum id assequi, penitusq. cognoscere potuerunt, haec saltem opinio ac persuasio, quod in illis maius quoddam bonum insit, quam ipsimet intelligent; reuerentiam illis atque auctoritatem conciliare deberet, ne tam leuiter & pro arbitratu, perinde ac si res prorsus indifferentes essent, ab eis tractarentur.

*De inform.
Noui. p. 2.
c. I.*

Hinc enim illa (quam S. Bonaventura describit) Religionum confusio, quia pueriles mentes sibi ipsis dimittuntur sine fræno retrahente a noxijs, & sine virga ad salubria compellente, aut ex negligentia seniorum, aut ex nocua condescensione, sicut imprudens medicus, &c.

3. Tertium est difficultas, quæ a subditis obij-

obijcitur. Superiores enim, dum corum in obediendo repugnantiam cernunt, & quod post crebra monita, ac pœnitentias nondum, ut aliquid facerent, inflechi potuerint; partim ut altercationes deuitent, partim quod emendationis spem nullam concipient, non nunquam etiam humano quodam respectu dueti, vrgere amplius non audent. Res summi plane periculi errorisq. plena: quoniam si ei, qui obliquas scribendo lineas ducat, regulam applicare non ausis, perspicuum est, qualia tandem eius scripta futura sint. At in hoc genere tanto grauius est periculum, quanto certius est ex licentia, libertateq. agendi ut velis, habitum ingenerari, per quem difficius in dies euadat, ex regula, alienoq. arbitrio vitam ducere.

R E M E D I A.

Ordinatio
nūfrequēs-
lectio. &
hora cōsi-
deratiōis.

curatissime.

In visita-
tione de
executiōe
generalem
doceant.

Prouincia
lis admo-
nitor id
maxime
curet.

Remissio-
nis dāna.

Vrent Prouinciales, vt Superiores locales omnino habeant & legant Ordinationes, horamque considerationis obseruent quām ac-

2 Cum visitant, de hoc capite nomina-
tim inquirant, & ad nos singulis ex locis re-
inquirāt & ferant, vbi & quain re peccetur: singulis
generalem item in locis coram Rectore, eiusque Con-
sultoribus regulas, & ordinationes exami-
nen, obseruando in quibus, & quas ob
causas erretur; & quænam præscripta sint
remedia.

3 Admonitor Prouincialis, qui eiusdem
socius, vt plurimum esse solet, hoc ipsum pe-
culiari cura inspiciat, illumque de eadem re
commone faciat, atque ad nos quoque quid
fiat, aut prætermittatur in hac parte, prescri-
bat. Quod etiam iuxta instructionem suam
præstabunt vniuersitatem Domus, & Colle-
gij Consultores.

4 Faciant Prouinciales, vt Superioris in-
telligant, sibiique omnino persuadeant, eum,
qui gubernat, sola ipsa remissione plurimum
nocere. Itaque non de iis solum, qui ea fa-
ciant, quæ facere non debent, sed de his
quoque,

quoque, qui quod facere debent, prætermittuntur, dici non posse eos talentum habere gubernandi. Vnde necessarium erit, ut Provinciales mature de ijs nos moneant, qui in hoc genere delinquunt, ut mutari scilicet possint, & alij substitui, qui diligentius invigilent: quandoquidem Deo rationem resterreddere de mala eorum locorum gubernatione non poterimus, quæ ab hismodi Superioribus ex sancta ipsius voluntate non gubernantur.

DE SPIRITU ET ORATIONE.

C A P. I I I.

Potissima
cura in o-
ratione.

Promouē-
dæ oratio-
nis media.

Exhorta-
tionib' ac-
cendendi.

Præfecti
excitetur.

Frequēs v-
fus exerci-
tiorū spiri-
tualium.

autem , quoad conferre humana cooperatio
nem potest , augendumq. sanctum hoc studium ,
opportuna in primis hæc pauca videban-
tur .

1 Primum , vt in exhortationibus serijs ,
& cor ipsum petentibus , ad id crebro inci-
tentur .

2 Excitentur identidem Præfecti rerum
spiritualium .

3 Frequententur exercitia spiritualia , ita
vt re vera intelligant omnes quantopere illis
indi-

X operibus ipsis , imperfectio-
nibusq. quotidianis facile ap-
paret , orationis , internarumq.
rerum studium haud quaquam
in omnibus tantum esse , quan-
tum esse res ipsa postularet . Idemq. nobis
contingit , quod vasculo cuiquam accideret ,
quod per angusti oris aditu modicam aquam
accipiens , complures rimas haberet , quibus
illa sensim efflueret . Quare præcipuam in-
hoc studio curam ponî necesse est , quoniam
& disciplina , & ministeria , atque , vt vno
verbo dicam , omnia nostra recte habebunt ,
si spiritu ambulemus . Ad promouendum
autem , quoad conferre humana cooperatio
nem potest , augendumq. sanctum hoc studium ,
opportuna in primis hæc pauca videban-
tur .

indigeant, quicunque conditorē suum agnoscere, & in eius amorem ardentius inflammati desiderant. Et vero multis verbis minime opus est ad persuadendum, vt fenestram manū aperiat, qui lucem videre velit.

4 Exigatur primo quoque tempore per Superiorem, aut certe per rerum spiritualium Præfectum, ab omnibus domesticis ratio, quā orando tenent, tum circa materiam, tum circa modum ipsum: in eoq. instruantur, vt cū fructu peragatur.

5 Fiant per aliquot dies solidæ circa examinandæ conscientiæ rationem exhortationes. Et quia non omnes forsitan Rectores ex se habent, vnde hoc præstare pro dignitate possint, operæ pretium fuerit, si Prouincialis, quibus locis opus esse iudicarit, nonnulla ad eos capita mature cogitata & expensa transmittat. Cureturq. vt singuli hebdomadis unius aut alterius spatio, in hanc examinis curam diligenter incumbant, suos in eodem defetus obseruando, de impedimentis cum Præfecto conferendo, rationesq. exquirendo, quibus utileiter, fructuoseq. id facere possint. Commendetur impense usus examinis particularis, vt si minus diuerso, communi saltem utriusque examinis tempore peculiari cura exerceatur. in eumq. finem publica & communis sit hæc animi contentio; ita vt Domi sciant omnes in eo nunc loco ab omnibus ope-

*Exigenda
ratio modi
in orando.*

*Seriz ex-
hortatiōes
de exami-
nanda con-
scientia.*

24 *De spiritu in Soc. augendo.*

operam dari , vt se se in examinis vſu & stu-
dio perficiant . Sic enim fiet , vt non feruor
ſolum maior excitetur , ſed maior etiam gra-
tia & influxus per communes omnium pre-
ces a Domino impetretur .

Legantur
literæ de
renouatio-
ne spiritus

Extraordi-
nariū ſpa-
tium dent
lectioni .

Querendū
de causis
distractio-
nis .

Exhorta-
tiones de fi-
lentio .

6 Legatur attente , & cum meditatione
aliqua epiftola noſtra de ſpiritu renoua-
tione .

7 Sumant ſingula ad duarum hebdoma-
nariū ſpa- dum ſpatium , tempus aliquod extraordina-
tium dent rium , quod lectioni ſpirituali tribuant , pro
ſua cuiusq. neceſſitate legendo ac meditan-
do : in primisq. de cauſis , damañisq. tepidita-
tis , de motiuis ad Deo perfecte ſeruiendum
impellentibus , de ijs demum , quæ ſibi impe-
dimento eſſe ſentiunt : caput aliquod Ger-
fonis , ſeu de imitatione Christi , S. Bonauen-
turæ , S. Bernardi , & ſimilium , prout vel ſu-
periorum temporum experientia , vel eius qui
dirigit conſilium edocebit .

8 Interrogent vnumquemque Superiores
de cauſis ſuarum diſtractionum , occaſionesq.
fortiter , ac intrepide ſubmoueant : gratum ſi
quidem id illi eſſe debet , qui cum propositum
habeat ad perfectionem contendere , obices
omnes remoueri ex animo desiderat . Et Su-
perior ipſe regulam ſuam , conſtitutionemq.
feruet , quam enixe ſtudioſeque commen-
damus .

9 Præmissa efficaci exhortatione de fru-
tibus

etibus silentij, de damnis & periculis nimiae
loquacitatis, de facilitate seruandi in Societa-
te silentij; serio admoneantur omnes, vt Re-
gulam silentij minime obscuram illam, satis-
que manifestam, obseruent; imponanturq.
transgredientibus pœnitentiæ. Nec alienum
fuerit, si ijs, qui loquendo modum excedunt,
hanc pœnam iniunxerint, vt a communi re-
creatione abstineant, & tempus illud ab alijs
segregati ponant in consideranda obligatio-
ne, atque utilitate silentij; aut alias item vſi-
tatas pœnitentias. Denique aduigilent Su-
periores, vt vigeat prorsus huius Regulæ di-
sciplina, quæ multis in locis plus æquo, nec
sine graui iactura, negligitur. Verendū enim
nobis est, ne qui plurimum colloqui & tra-
ctare inter nos, & cum proximis solemus, mi-
nus absurdum paulatim iudicemus, frangi
apud nos, violariq. silentium. Ita vt neglectio
eius, tāquam rei, quæ minimum offendat, stu-
dio, iaceat omnino regula; maneatq. in solis
libris exarata. Quod vero seruandi silentij
permagna sit in Societate facultas, ei facile
constabit, qui per tempora & occupationes
orationum, examinum, studiorum, disputa-
tionum, ministeriorumq. cum proximo de-
currens, animaduertet, excepto utriusque re-
creationis tempore, quod silentii tempus non
est, per exiguum esse spatium, quod restat.
Quo grauiore utique censura, & animaduer-
sione

sione digna , maiorq. linguae incontinentia ea
videtur , quae post tot occupationes , & post
stata recreationum interualla , vel modicum
abstinere nequit a verbis non necessarijs .

Recreatio- **ro** Adhibetur peculiaris diligentia , vt re-
nes religio creationes religiose traducantur , quod eo tē-
se obcan- pore , nisi recte transfigatur , refrescat spiri-
tur. **tus** , plurimumq. distrahatur . Aduigiletur , vt
non solum exterminentur obmurmuratio-
nes , sed explodantur etiam rerum nouarum
narrationes , libertasq. & secularitas indeco-
ra . Designentur idonei syndici , submittan-
turq. secreto boni aliqui ac spirituales , qui
sermones sanctos , & religiosæ recreationi
conuenientes induant .

DE OBEDIENTIA.

CAP. III.

Vartum, in quo perfici summo studio debemus, est obediētia, cuius & si, quæ diuina est misericordia, non exigua virtus cernitur in Societate, cuius subditi tanta cum alacritate tot periculis nauigationum, tantisque locorum difficultatibus se committunt, & in missionibus, confessionibus, lectionibus, aliisque instituti nostri exercitiis, magno animi ardore & contentione versantur: tamen cum ea sit huius virtutis dignitas, ac momentum, ut in eius absoluta perfectione præstantissimos B. P. Noster esse voluerit homines Societatis, inficiari non possumus, haud exiguum esse, quod in multis desideretur. Quo igitur ad perfectionis huius apicem contendatur, supplexaturq. quidquid vspiam deesse potest, hæc visa sunt suggerenda, atque ut re ipsa in usum veniant, sedulo commendanda.

Quæ iuuare possū.

I. Ut singuli dierum aliquot spatio epistolam B. P. Nostri de Obedientia attente legant, meditenturque capita, excerptendo, quæ in ea sane insignia, & plurima occurrēt, tum de virtutis huius dignitate, ac præstania,

Aliquot diebus legēda epist. B.P.N.

tia, tum de eiusdem necessitate, gradibus, & perfectione; de impedimentis, motiuis, & cæteris. Veniatque in mentem, quod a S. Basilio in reg. breu. interrog. 166. dictum est. cum quæsisset, quo animi affectu par illi sit obediens, qui ad mandati urgeat executionem,

” Non minore, inquit, quam quo parvulus vehementer esuriens, vocanti se ad pastum nutriti obtemperat. cum alio in loco Dominus dicat, Meus cibus est, ut faciam voluntatem eius, qui misit me Patris.

*Opus est
animi ro-
bore,*

*p. 6. cap. 1.
§. 1.*

2 Hoc persuasum habeant omnes, animi labore, ac virtute opus esse, ut ipsi nos vincamus in rebus arduis: crebras autem contradictiones, procurationes, cæterosque conatus, qui nonnunquam interponuntur, magnam imperfectionem denotare, proculque ab ea simplicitate, promptitudine, alacritate, reliquisque conditionibus abesse, quas virtus hæc requirit, & quas Constitutiones nostræ baculi, cadauerisque exemplo declarant: non quo interdicatur id, quod eadem Constitutio, & Epistola permittunt, ut Superiori proponatur, ita nimis, ut præmissa oratione, & cum indifferentia, quæ ibidem præscribitur, eo denique modo id fiat, ut vere nihil aliud sit, quam repræsentare, hoc est ob oculos Superioris ponere, totam ei curam rei expositæ relinquendo; sed quoniam alter ille agendi modus, quem diximus,

mus, non est exponere, sed vi quadam extorquere, voluntati suæ obsequi, occultisque cuniculis peragere, ut id demum fiat, quod ipse velit.

3. Superiores suaui, ac paterna imperandi ratione vtentes, liberum & legitimum ad orationem recurrendi tempus subditis concedant; leniant ipsi difficultates, & in circunstantiis aliquibus condescendant; quod ad rem vero ipsam, fortiter admittantur, ut subditi se ipsos vincant, fiatque id omnino, quod ad maiorem Dei gloriam, inferiorumque bonum conducit.

4. Si quando vulgares personæ intercedant, quæ priuata potius benevolentia, humanoque instinctu moueantur, quam quod ad eos hæc cura pertineat; rejci a Superioribus debent, suaviterque moneri, ad ipsos non spectare, ut se se in talia ingerat. Quod si graves sint personæ, vt Consultores, alijsve aliquius nominis Patres, benigne illos audiant; deinde vero si animaduertant leuioris esse momenti, quod proponunt; hortentur, ut obedientiam ipsi potius promoueant, animum iis addendo, pro quibus intercedunt. Vbi autem saepius repugnando, modum egredentur, aut interponerentur etiam externi, tum diserte doceant sibi hoc ipso constringi manus, ne assentiri possint.

Intercessio
nes mode-
randæ.

5. Si subditus (vt fieri non unquam solet)

Quid si du-
riorem se
præbeat.

duriorem se hac, velilla ex causa præbeat, ita
ut solam verbi Nolo vocem vitando, rem ip-
sam præstare videatur; constantes nihilomi-
nus, fixosque manere Superiores oportet,
illumque ad orationem, & indifferentiam,
quam regula iubet, hortari. Admoneant
præterea, repugnando diutiusque renitendo,
grauiter peccari: nec expectari in Societate
præcepta debere, vbi satis esse debeat signum
ipsum indicatæ voluntatis: vt si bi periuade-
ant, se post quam se ipsos vicerint, tanto læ-
tiores fore, tum ob quietem conscientiæ, tum
ob fructum ipsum, quem magno cum meri-
to ex victoria capturi sunt.

**Non refor-
midandi
recursus.**

6 Non reformident immediati Superio-
res subditi recursum ad mediatos, nec pro-
pterea omittant obedientiam vrgere: quin
hunc potius expectent, quia mediati erit om-
nia, quæ ipsi egerint, confirmare, subditumq.
ad obedientiam inducere.

**Causæ ino-
bedientiæ
inuestigan-
dæ.**

7 Serio moneantur nostri, vt causas, vnde
obediendi difficultas nascitur, inuestigent: re-
perientque non in vna solūm obedientia pec-
cari, sed quoniam hæc, vt prompta sit, alias
etiam virtutes supponit, altius infixum hæ-
rere illarum defectum intelligent. Verbigrā-
tia, si quid præcipitur, quod ab existimatione,
vel honore proprio alienum sit; difficultas
obediendi oritur ex superbia: hic igitur ad-
mouendum examen, hic meditationes &
reme-

remedia applicanda sunt, considerando, quā
inanis res ea sit, præsertim in homine reli-
gioſo, qui ſui contemptum, ſeq. mundo cru-
cifixum eſſe, profiteatur. Si opus aliquod im-
ponitur, vel officium, a quo ipſi abhorreamus,
ex immortificata natura promanat: ſin con-
tra, deſerendum eſt officium, ad quod pro-
pensiōres eramus; ex eodem ipſo inordinato
ad officium illud aut personam affectu pro-
ficitur. Si terret operis difficultas, fortitudi-
nis eſt defectus; eodemq. modo in ſimilibus.
Humiliemur itaque, & ad anteriora virili
animo connitentes, gloriosam de nobis ipſis
victoriam reportemus.

8 Intelligent Superiorēſ ſc, cum ſuorum in Superiori-
hac parte defectus non cohibent, plurimum bus cohibe-
damni ad ferre tum ſubditis ipſis, tum etiam di ij defe-
Societati. In illis ſiquidem minuitur virtus &
meritum obedientiæ, minusq. in dies apti, &
minus tractabiles efficiuntur; non aliter quam
equis meticulosis accidere ſolet, qui niſi ſti-
mulis incitentur, grauius ſemper ex omni re
concutiuntur, & longius retrocedunt. Socie-
tati vero diuiniq. obsequij cursus magnopere re-
tardatur. Sublata enim ex Societate obedien-
di promptitudine, cum præcepti, vt dictum
eſt, pœnarumq. uſus, eo quod ſignum ipsum
ſatis eſſe debeat, ordinarius non ſit, in prom-

32 De spiritu in Soc. augendo.

ptu dimirum est, quis tandem rerum nostrarum status futurus sit, animo prospicere.

Vnde fit mi- 9 Intelligent porro subditi, ex tot ciu-
nus suavis modi contradictionibus, intercessionibus, dif-
obediētia. ficultatibus futurum, vt & minus suavis sit
obedientia, & Superiores vicissim id præsta-
re nequeant, quod de Præposito Generali
agens B.P.N. 8. p. constit. cap. I. G. ab illis
exigit, vt subditorum scilicet arbitrio aliquid
relinquant, eis compatiantur, & ex parte
etiam nonnihil aliquando indulgeant, cum
videretur id posse magis conuenire: quoniam
hæc in subditis pariter supponunt obedientiā,
vt plurimum in cæteris rebus promptam, hu-
milem, integrum, cæcam, qualem denique
ab eo descriptam videmus. Cum ijs enim qui
sic obedire consueuerunt, potest & debet Su-
perior in nonnullis indulgere, quippe qui hoc
tum sine ullo vel subditi vel gubernationis suę
detrimento facturus sit. Cum iis vero, qui
aliter se gerunt, aliterq. fere semper affecti
sunt, locum non habet illa B.P.N. admoni-
tio, quandoquidē id magis, sicut ipse ait, con-
uenire non potest, nec perpetuo item præ-
stari hoc debet: quoniam id aliud non esset
quam subditorum inobedientiam alere, eo-
rumq. infirmitatem confouere: faciliora au-
tem euadent omnia, si excitetur animus, vt in
Supe-

Superiore Deum agnoscat, nec certa quia dum prudentiae lege, qua una ad obedientiam duci videmur, eo quod rem ita fieri debere iudicemus, usquequaque moueatur; sed illum in ijs etiam agnoscit, quæ ab hacce humana prudentia dissentire, & discrepare quodammodo videatur. Quam ad rem conferre haud dubie plurimum possent præcipui nonnulli ex antiquioribus, maioris que existimationis patribus, si hanc def se fiduciam Superioribus præberent; vt extraordinaria nonnumquam in ipsis carum rerum exempla edere possint, quæ humana hac prudentia nisi minime videantur, & in quibus Deus ipse in Superiore agnoscatur. Ideo enim ad ista nos B. Pater noster confirmabat tum doctrina, dum cocum ipsum instrueret, vt ipso etiam loquendi modo huius rei nos quodammodo commonefaciat; tum exemplo ubi res tulit, magnæ interdum virtutis patres, vel ipse redarguens, vel publicas illis reprehensiones ac pœnitentias imponi iubens: quod Ignatius, vt Ignatius, nulla prorsus ratione committendum censuisset. Ad extremum, vt caput hoc concludam, meminerint Superiores, debere se facem, sicut dictum est, alijs præferre, & exemplo illis præire, quemadmodum

10567521
34 Despiritu in Soc. augendo.

a B. P. Nostro præscribitur 4. p. cap. 10. 5.

3. eodemque modo qui primas
in Societate tenent, vt

est in parte

8.

cap. I. 5.

33.

D E

DE CASTITATE.

C A P. V.

Vnde ea, quæ huic virtuti aduentantur, honori diuino, Societas existimationi, proximorum auxilio tantopere aduersentur: satis fore videbatur, si in mentem reuocaremus quod in principio 6. partis a B. P. nostro dictum est, enitendum nobis esse Angelicam puritatem imitari & corporis & mentis nostræ munditia. Sed quia necesse est quibusdam adiumentis & damna præuertere, quæ suboriri possunt, & bonum Religionis nostræ odorem conseruare, ne unius cuiuspiam labes in vniuersum corpus redundet; è re etiam futurum visum est, si nonnulla breuiter commoneremus.

I Lapsus istos in bene constituta religione, qualis per Dei gratiam est Societas, si iusti modi quando contingant, non posse nisi ex magna perfusione quadam negligentia, longi q. temporis laxitate proficiisci. Quod quidem manifeste constat ex Nouitijs: hi enim, si prauos seculi habitus intueamur, acriores haud dubie illos habent, & minus mortificatos: si virtutem, eiusq. firmitatem, minus solidam minusq. confirmatam: si virtutum exercitia, aut ien-

suum mortificationem, multis partibus breuiorem; si inoxias rerum species, magis viuidas, & magis impressas; si usum orationis & communicationis cum Deo, longe difficultiorem. Quare nihil est, quod non persuadeat, illos ad lapsum proniores, & magis expositos esse. Et tamen novo suo feroore, sensuum custodia, temptationum manifestatione, occasionumque absentia, diuina gratia iuuante, in magna puritate conseruantur. Ex quo intelligere est, cæteros qui diutius in hac schola versati sunt, quiique frequentiori orationis, mortificationis, pœnitentiarum, sacramentorum, aliorumque exercitiorum usu solidiores facti sunt, nisi omnem suicuram abijcere velint, posse Dei ope nixos, non solum immunes ab omni grauiori labore seruari; sed in dies magis in omni puritate, ac sanctimonia proficere.

Præsidia 2. Magna esse ad hunc finem, si recte illis ad puritatem nouerimus, in Societate præsidia, ut sacramentorum frequentationem, rationem conscientiae, quæ Superiori reddenda est, errorum ac defectuum per eos, qui extra confessionem illos acceperint, manifestationem, assiduam socij præsentiam, orationem mentalem, duplex examen, frequentem librorum spiritualium lectionem, otij fugam, studiorum laborem, sobrietatem, & pœnitentias, modestiæ, castitatisque in aliis, quibuscum vivimus

utimus exemplum Superiorum vigilantiam casuum reseruationem, tot denique Regulas ad hunc eundem scopum tendentes: ut permirum sit hominem, qui tam multis praediis septus sit, labi, nisi sensim pervertatur, & his omnibus auxiliis se ipse destituat, alia penitus omitendo, alia perfunctorie, & sine fructu usurpando. Quo certe admoneri, ac permoueri quisque debet, vt ad seipsum animaque suæ statum cogitationem referat, memoriam repetens quod a S. Bernardo dictum est, Neminem repente fieri turpissimum, & Naves submersas complures fuisse, dum in eas aquam sensim defluere sinunt, nec laborant, vt quam primum exhauiatur.

3. A Superioribus tria sunt diligentissime prouidenda.

1. Ut subditi spirituales re vera sint, procedantque cum omni sinceritate, & desiderio perfectionis, atque, vt auxiliis, quæ diximus, rite, fructuoseque vtantur. Excubare sedulo in vniuersuque curam debent, ita, vt simul, ac detrimentum aliquod, iacturamque, aut remissionem spiritus animaduertunt; mature succurrant, nec differant, quosusque mala crescant, & corroborentur.

2. Amputent occasiones, quantumuis ægre laturum subditum sentiant, quasi vel parum ipsi fidatur, vel nota aliqua inuri videatur

Tria Superiorib. prouidenda.

Ut subditi spirituales sint.,

Occasiões amputan-
tur

tur, quandoquidem qui malis occurrit, & exacta regularum, ordinationumque praxi suorum periculis remouet; nullam iustam suspicionis causam praebet, sed cautela vtitur necessaria. Et quamuis nullum subesset periculum, (& vero superbus adeo nullus esse debet, vt se omni tempore, atque in omni occasione securum arbitretur; cum S. Petrus post iteratum saepius parati ad mortem animi propositum, post tam multa constantiae promissa; quinimmo post animi & fortitudinis suae experimenta, cum in tot armatorum conspectu, manum ferro admouere non dubitaret, ad vilis mulierculae vocem adeo graui fœdoque casu prolapsus sit) attamen, vel oblocutionum caussas praecidisse permagnum est, atque vt hoc etiam decesset, ipsa nihilominus disciplinæ obseruatio per se laudabilis est, religioni decora, atque honorifica, & meriti apud Deum singularis. Dispi- ciant ergo Superiores, quemadmodum cum proximis tractetur, fœminarum visitationes, & prolixia colloquia fortiter, iuxta instruc- tionem circunciduntur, praesertim, vbi leuitas aliqua, iocique cernerentur. Ingrediantur prorsus cum illis socij, semoto quoquis respe- ctu, serueturque ad vnguem ordinatio nostra circa Reg. 18. Sacerdotum. Nec prætereun- dum hoc loco videtur, quod S. Greg. talia reprehendens, ad Ioannem Subdiaconum Lib. 10. ep. 22. scribit

scribit de Constantino Monacho. Cognoui quia ad Monasterium, quod in Piceni Provincia situm est, solus pergere sine aliquo fratre suorum præsumpsit: ex qua eius actio ne cognoscimus, quia qui sine teste ambulat, recte non viuat.

Schedulæ & munuscula clanculū data vel accepta, diligentissime caueantur. familiari-
tas tenuiorum & ignobilium fæminarum, vt
quæ suspicioni ac periculo magis expositæ
sunt, procul omnibus modis habeatur. Ea-
rum cura & patrocinium ad temporalia sub-
sidia conquirenda, nec suscipi, nisi magno de-
lectu & cautione, permittatur; nec tractari
sine peculiari cum Superiore communicatio-
ne, atque ita duntaxat, vt nec incommoda,
inde villa, nec sinistræ suspiciones nasci pos-
sint.

Erga Coadiutores, qui in villis degunt, ser-
uetur exacte ordinatio. Erga eos, qui minus coad.tem-
spirituales sunt, & distractionibus magis ob-
noxij, peculiare sit studium, ne periculis obij-
ciantur, quia & si nullam de castitate sua si-
nistram suspicionem præbeant; huiusmodi 4.
tamen homines occurrentibus occasionibus,
quæ plerunque non desunt, tuti parum sunt;
magnaq. tum ipfis, tum Religioni fit iniuria,
cum velut oceano parua quædam cymba-
male tuta exponitur. Tales ergo parum solidi
ad speciosa concionum, lectionum, & alia id
genus

genus munia non promoueantur, quæ opinionem, famamq. conciliant, & caros extensis illos faciunt. Hinc enim adiunguntur sœpe numero Superiores, vt de illis, vel circa locū, vel circa occupationes ea statuant, quæ nec Societati, nec subditis ipsis expediant. Quod si tandem accidat, quod hominibus spiritu vacuis euenire sœpe solet, vt aut sua sponte abeant, aut merito suo dimittantur è Societate; grauius inde fit scandalum, alienantur que quamplurimi; nec capere possunt, quæ ratione homines, qui tanto cum applausu in eiusmodi rebus occupabantur, talem in statum redigi potuerint, nisi occultæ quædam persecutio[n]es, & graues iniuriæ interueniessent, quæ miseros & afflictos ad extrema consilia impulerint: aut si a Societate ipsa dimissi fuerint, quod durissimū censeri non debeat, tam vtile membrum, & de quo Religio ipsa tam illustria magnæ in eo fiduciæ ac satisfactionis argumenta dabat, illico amputari.

Leuia non p[ro]tereatur. Si quid usquam accidet, quamvis id leue sit, quod minus rectum videatur, non prætermittant officium Superiores, vt commonefaciant, corrigant, & remedium statim admoueant; alioqui deterius paulatim fit malum, & tempore ingrauescit.

Cofeffarij. Doceantur confessarij, ne ex pia quadam nostrorum opinione, quam habent de nostris, venialia morendī. Iomnia, aut leuia, atque extra periculum esse ducant:

ducant : sed considerantes, quo nam tandem
res iñæ , quæ paruæ yidentur, euadere, quo-
que exitu terminari possint, nimis liberas con-
scientias extimulent, ruinas & præcipitia , in
quæ ferri imprudentes possunt, ostēdant: hoc
vnum esse, quod dæmon technis suis, fraudi-
busq. inoliatur. Dent operam , vt pestiferas
quædam & nimis laxas opiniones penitus e-
uellant, hoc, illudue non esse mortale, magni
momenti non esse, necessarium non esse , vt
distincte confitendo explicetur . Meminerint
denique sic terram paulatim alluvione con-
sumi , & cuiusmodi puritas in Societate re-
quiratur, vt omni cura inuigilent, & mala
præuertant.

**DE DIFFICULTATE IN GRADIBVS
accep*t*andis.**

C A P . V I .

Graduum difficultas

Graduum
difficultas
Hoc vnum est, quod ad Societa-
tis pacem vnione inq. conser-
uandam per magnam inter alia
vim habet. Et quamquam per
Pontificum declaraciones sub-
latæ fuerint difficultates non paucæ, minime
tam en obscurum est, humanam naturam se
ipsam semper querere; multosq. ex eorum
etiam numero, quos virtutis, disciplinæq. in
cæteris amantes esse constat, magnas, easq.
graues, in hac graduum materia pugnas, ac
molestias experiri. Ceterum sperare in Do-
mini bonitate, vocationisq. gratia debemus,
diuinam Majestatem, quæ B.P. Nostro hanc
graduum distinctionem, Societati usque adeo
necessariam, inspirauit; obices etiam & im-
pedimenta, quæ incurruunt, magis in dies ma-
gisq. submoturam. Sed ad uigilandum nobis
est, admittendumque, ut per exactam ordina-
tionum eo spectantium obseruationem, con-
stitutiones ipsas invsum perducamus. Quam
ad rem facient, quæ sequuntur.

Seruanda
pro gradi-
bus.

Decretum
V. Congr.

gistro Nouitiorum adiectum est, ut aperte explicetur ijs, qui ingrediuntur, &c.

2 Seruentur ordinationes hac de re constitutæ circa genus, tempusq. studiorum, va-
ria examina suis temporibus instituenda, per-
scribendum ad nos iudicium &c. Seruanda
quaæ circa studia prescripta sūe

3 Ordinationes itidem circa tempus, quo proponi nobis debent, qui ad coadiutorum gradum promouendi sunt, ut præfixum spa-
tium quam minimum prorogetur. Quæ circa
tempus proponendi.

4 Erga eos, qui virtute sua parum se probant Societati, mature quod ad illorum stu-
dia, & circumspecte agendum est; ita ut alijs occupationibus nonnunquam interrumpan-
tur; tum ut ipsi ex parte animum ab eis abdu-
cant, magisq. in spiritu proficiant; tum ut hoc modo probentur, ostendantq. quantum in obedientia processerint, ac præsertim in
hac circa studia, & circa liberam sui ipsorum dispositionem resignatione; differantur certe,
ut sensim perspiciatur quomodo se gerant;
nam absolutis postea studijs, si recte illis suc-
cesserint, insignesq. adeo, quod interdum accidit, doctrina euaserint, obrepunt indidem tentationes, cum sibi ob scientiam & talenta quemlibet gradum deberi existimant: ægre-
que adduci possunt, præsertim post aliquot annorum curricula, ut agnoscant defectū vir-
tutum, satisfactionisq. in ipsis tantum esse,
quantus re vera est; & hunc vnum promo-

tioni suæ obſistere atque officere merito debere. Ob hanc causam, quando corum ſtudia differuntur, aperte ſimul de imperfectionibus ſuis moneri debent: ſic enim aut eos paulatim corrigent, aut causam certe ſuam Societas æquiorem reddet: nec poterunt illi, quod ſubinde ſolent, cauſari ſe laudabiliter & cum approbatione ſemper vixiſſe, eo quod de ſuis defectibus moniti nunquam fuerint, nec propter illos mortificati.

*Vt exercē-
di, qui ad
professio-
nem min-
idonei.*

5 Non alantur in certa quadam ſpe aſſe-
quendæ professionis, qui ob ingenij, aut vir-
tutis, vel vtriusque inopiam adhunc poſtea-
gradum per Constitutiones prouehi non po-
ſunt. Multoq. minus in ſpeciosis ac plauſibi-
libus munijs exercendi erunt: ex quibus vbi
famam apud imperitos, & eos quibus noti nō
ſunt, aliquam collegerint; hac vulgi poſtea
opinione abuti ſolent, non modo ut testimo-
nium id opponant Societati, verum etiam ut
ſemetipſos ipſi decipient, iudicium vulgi am-
pleteſtent, & de fe ſibi ſupra quam res ha-
beat, mira persuadentes.

*De gradu
coadiuto-
rum nō ab-
iecte lo-
quendum.*

6 Nullo modo ferant Superiores, vt de co-
adiutorum gradu abiechte quisquā loquatur,
aut ſentiat, præcipue ex professis: ſed illos ar-
guant, mortificant, & instruant, docentes
quo ex ſpiritu talia procedant: & caritatem,
obedientiam, fructumq. proximorum, ea de-
mum eſſe, quæ non ſolum apud Deum me-
ritum,

ritum, sed in Religione etiam benevolentiam apud Superiores, existimationemq; conciliēt. Hos esse operarios , qui tamquam membra re vera utilia , & tali corpore digna , in Societate pluris fieri , magisq. foueri debeant .

7 Quandoquidem Constitutiones ex hoc Coadiutorum ordine Rectores, vt plurimum res patres deligi volunt, peculiari studio in eos intendāt prefiendi Provinciales , quos idoneos ad id munus animaduertent ; quoniam hos in primis , libenteriusq. præ cæteris admittimus.

8 Quæcumque ad spiritum , humilitatemq. faciunt, eadem omnia ad graduum necessaria etiam facilitatem conducent . ex huius si quidem defectu , & ex humana quadam æximatione , externaq. in paucis quibusdam specie , omnes hæ molestiæ , & anxietates promanant .

9 Speramus in posterum ob varias ordinationes , accuratioremq. aliarum Constitutio- res ut distinctionum praxim , leuiores , ac pauciores fore ponēdipro difficultates . præcipuus nunc labor in antiquioribus erit , qui studia peregerunt , & de se ipsis præclare quidem sentiunt , sed longo interuallo , seu doctrinam , seu talenta spectes , ad eam formam accedunt , quam describunt Constitutiones . Verum & hic quoque in vocationis gratia confendum est fore , vt difficultates omnes facile profligentur , si quam possumus , diligentiam adferamus . Quare si

D repu-

repugnabunt, suauiter primum instruendi sunt, quanta maturitate, secretis informatiōnibus, multorum prudentum iudicio, accu-ratisq. examinibus de ipsis actum, decretum-que in consultationibus fuerit. Inculcanda est promissio, quam Societati pacti sunt, gradum, quicunque designatus foret acceptandi: quā quidem, ut aliud nihil esset, tale certe pactum continet cum Societate, cum subscribit ali-quis se legisse, intellexisse, &c. velleq. quicquid inibi, continetur obseruare, ut sine illo, hoc est, nisi ab eo iniuretur, religionis aditu penitus excluderetur. Ex quo liquet eos, qui post huiusmodi pactum, multosq. post annos, fidem ac promissa sua non seruant, grauiter omnino peccare, & iniuste agere aduersus Societatem: multoq. nunc magis accedente, insuper V. Congregationis declaratione, quā promissionem hanc votum esse declarauit. & commiseratione sane dignum est, multisque lachrymis deplorandum, quod nonnulli aliquando in hoc genere responderunt, se quidem promisso, sed iuxta Constitutiones intellexisse, iuxta quas idonei sibi ad professio-nem esse videantur. At qui iudicium hoc nemō est, qui, nisi cæcus plane sit, non videat ad ipsos minime spectare: sed Religionis arbitrio singula permitti, cuius est de cuiusque talen-tis iudicare, &c.

Iuuerit eosdem ad exercitia spiritualia co-hor-

hortari, ut melius perspiciant, quam vim ha-
bent obligatio & vinculum, quo se Deo ob-
strinxerunt, ut ei reddant, quod promiserunt.
Scandalum illis ob oculos ponere, quod cæ-
teris præbent. Denique monendi in uno quo-
que nominatim erimus de personæ circum-
stantijs, causisq. quas adfert, de eius disposi-
tione, &c.

10 Conferet ad extreum, si Prouincia-
les, & Consultores de vniuscuiusque promo-
tione, tum priuatim, tum publice, non ex
compassione quadam, & gratificandi deside-
rio loquantur, aut censeant: sed iuxta interro-
gationum responsa, & iuxta formulam Con-
stitutionum, ac Decretorum. Nec compla-
cendi studio præ se ferat quisquam, se in con-
traria sententia fuisse, & hunc, illumve altius
prouuehi posse, dotesq. aliorum opinione ma-
iores habere; aut condescendendum, seu in-
dulgendum quidpiam esse: quoniam huius-
modi omnia deliberationes plurimum labe-
factant, dissensiones excitant, animorum
auersiones. Sed satis habeant singuli ex for-
mula & Instructione, quod in Domino sen-
tiunt, qua secuti cura decet, ad Præpositum
Generalem prescribere. Meminerint hanc
graduum distinctionem non in libris solum
extare scriptam debere, sed re ipsa ad Socie-
tatem conseruandam, operiorumq. nume-
rum amplificandum necessariam prorsus esse;

Ad spiritu-
alia exerci-
tia cohore-
tandi.

Sinceræ
informa-
tiones insti-
tuenda.

B. P. Nostrum Spiritus sancti ductu sic eam
instituisse; ideo & retinendum eius usum esse
& peruincendas, quæ in diem incident, diffi-
cultates; cum per Dei misericordiam non
desint in eo gradu complures, qui non so-
lum exemplo suo, ac virtute Societatem
ædificant, sed eamdem per mini-
steria, fructumque erga pro-
ximos cum magna in-
Domino laude il-
lam adiuuant
& su-
stant. Romæ ul-
timo Iulij.

1598.

F I N I S.

I N-

I N D E X CAPITV M.

D	<i>E instruendis formandisq. Superioribus . Cap I.</i>	<i>pag. 1</i>
D	<i>Circa executionem . Cap. II.</i>	<i>17</i>
D	<i>De spiritu & Oratione . Cap. III.</i>	
	<i>pag.</i>	<i>22</i>
D	<i>De Obedientia . Cap. IIII.</i>	<i>27</i>
D	<i>De Castitate . Cap. V.</i>	<i>35</i>
D	<i>De difficultate in gradibus acceptandis . Cap. VI.</i>	<i>42</i>

3 N:

INDEX XI
RETRIVAM.

Castitas. **Confessarij.**

VALIS Socie- **Confessarij nostrorum de-**
tatis puritas. **quibus monendi.** p. 40
pag. 35. Causæ
huiusmodi lap-

sus. ibid. Præsidia ad eā
conseruandam. pag. 36.
Tria prouidenda, ut spiri-
tuales sint, & occasiones
amputentur. p. 37. Sche-
dule, & munuscula ca-
uenda &c. pag. 39

Coadiutores.

Vt iuuandi. p. 39. Coadiu-
tores spirituales Collegijs
preficiendi. p. 45. De gra-
du Coadiutorum non ab-
iecte loquendū. pag. 44

Conferentiae.

Qua conferentia habendæ.
pag. 3

3

Executio. **Executionis defectus.** p.
1. & 17. Executionis
vis a quibus pendet. p. 2.
Executioni incumbendū.
pag. 17

Exemplum.

Defectus boni exempli. p. 18
Exer-

INDEX RERVM.

Exercitia spiritualia.

Frequens usus exercitiorū.

p. 22. Nostri promouendi
ad exercitia hortandi.

Pag. 47

Exhortatio.

Exhortationibus animandi.

p. 22. Seriae exhortatio-
nes de examinanda con-
scientia p. 23. Exhortatio-
nes de silentio pag. 24

Generalis.

De quibus monendus. p. 3

Gradus.

Graduum difficultas.
p. 42. Seruanda pro
gradibus. ibid. Que circa
tempus proponendi p. 43.
Quid cum minus probata
virtutis. ibid. Ut exer-
cendi, ad professionē mi-
nus idonei. pag. 44

De gradu Coadiutorum non
abiecte loquendum. p. 44.

Coadiutores spirituales
proficiendi Collegüs. p. 45

Que humilitas necessaria
ad gradus. p. 45. Anti-
quisores ut disponendi pro

gradu. p. 45. Ad exerci-
tia spiritualia hortandi.
pag. 47. Sincera informa-
tiones instituenda. ibid.

Hora considerationis.

Perfunctoria obitio. pag.
10

Impatientia.

In perferendo pag. 13

Indulgentia.

Nimia indulgentia. p. 17.

Remissionis damna. p. 20

Industria.

Industriarum utilitas. p. 3

Intercessiones.

Intercessiones moderanda. p.

29. Non reformidati; rea-
cursus. pag. 30

Lectio spiritualis.

Extraordinarium tem-
pus detur lectioni. p. 24

Medicina spiritualis.

Ignoratio spiritualiter
medendi. pag. 13

Obe-

INDEX RERVM.

Obedientia.

IN obedientia proficiendum, &c. quomodo. p. 27.
Causa inobedientie. p. 30.
Vnde sit minus suavis.
pag. 32

Oratio.

Potissima cura in oratione.
p. 22. Promouēda media.
ib. Exigenda ratio in
orando. pag. 23

Ordinationes.

Orderationum varietas. p. 1
Orderationum frequens
lectio. pag. 20

Prouincialis.

EIUS Admonitori quid
prestandum. pag. 20

OE

Recreatio.

Recreationes religiose
obeantur. pag. 26

Superiores.

Errata Superiorum:
Ignorant subditorum
morbos. p. 4. Negligunt,
fouent dissimulando. p. 5.
Augent placendi studio. p.
6 Exasperant acriori cor
reptione. pag. 7
Ignorantia Superioris. p. 8.
Exigua cura interni cul
tus. p. 9. Superioribus co
hibendi defectus. pag. 31

Visitatio.

Que in Visitatione le
genda. pag. 2. Qua in
quirenda. ibid.

